

af den grundlovgivende Forsamling, som den Gang udtalte sig med nogen Bestemthed om disse Punkter, citerer jeg, og at der ikke ligger Modsigelse mod mine Citater skulde i Rigsdagstidenden, derom vil man vist med Lethed kunne overtøye sig ved at efterlæse de paagældende Dele af den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger. Der blev da først gjort den Tilspøining til Grundlovsudkastet, at Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Førelse. Denne Bestemmelse fandtes ikke i Martsministeriets Udkast, hvorimod den anden Bestemmelse om, at den Minister, som havde underskrevet, var ansvarlig, fandtes i dette Udkast; men den grundlovgivende Rigsforsamling fandt ikke denne Bestemmelse tilstrækkelig. Den antog, at Ministeriet som Helhed maatte være ansvarlig for Regjeringens Førelse, og at det med sin Stilling som Ministerium maatte dække Kongens Ukæmpelighed. Den anden Bestemmelse om, at den Minister, som havde underskrevet, skulde være ansvarlig for den Befaling eller den Bestemmelse, hvorunder hans Underskrift fandtes, ansaa man for at være en Opfyldelse af Kontrafsignaturen eller den ministerielle ansvarlige Underskrifts Nødvendighed. I Betænkningen, som Rigsforsamlingens Udvalg afgav, ansøres ganske kort Motivet til Regelen, at Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Førelse. Derom siges der i denne Betænkning blot disse Ord: „Tillæget om Ministrenes almindelige Ansvarlighed for Statsstyrelsen fandt her naturligt sin Plads“ — nemlig bag efter Regelen om Kongens Ukæmpelighed. Med Hensyn til den anden Bestemmelse om, at den Minister, der havde underskrevet, var ansvarlig for Beslutningen, udtalte et Mindretal i Udvalgets Betænkning Følgende: „Kontrafsignaturens Nødvendighed udgjør en af de konstitutionelle Hovedsætninger“ og Hertallet, hvortil hørte Ordføreren Dr. Krieger, sagde herom, „at Udvalget tillader sig den Bemærkning, at denne Bestemmelse om Ministrenes Ansvarlighed for en Beslutning helt vel hævder sin Plads ved Siden af Tillæget til § 17, nemlig det om Ansvarlighed for Regjeringens Førelse“. Dette Tillæg udtaler den almindelige Grundregel om Ministrenes Ansvar for deres hele politiske Færd. Denne sidste Sætning viser, hvilken Minister eller, hvis flere have underskrevet, hvilke Ministre man nærmest skal holde sig til for en enkelt Beslutning, hvorved det aldeles ikke er udelukket, at den nærmere Undersøgelse kan vise, at Ansvarligheden falder paa flere. Det var Udvalgets Motivering af denne Bestemmelse. Hertil sluttede senere Professor Bjerring sig, idet han lagde Bægten paa, at det var hele Ministeriet, der skulde have Ansvar. Denne Bestemmelse om, at Ministrene skulde være ansvarlige for Regjeringens Førelse, gik saaledes uden Modstand igennem, og en Tilspøining, som nu findes i § 13 om, at den Minister, der har underskrevet, er ansvarlig,

maatte heller ikke videre Modstand. I det Lovudkast, som jeg her har tilladt mig at indbringe, gaar jeg ud fra, at Ministrenes Ansvarlighed ikke blot begrundes af Handlinger, men ogsaa af Forsømmelser, af Undladelse af Handlinger. I denne Retning udtalte i. Ex. Grundtvig sig. Endvidere blev dette udtalt af Ordføreren, der siger, at man ikke har været i Tvivl om, at Undladelser i juridisk Forstand lige saa vel kan være Handlinger, der paadrage Ansvar, som positive Gjeringer. Endvidere siger Ordføreren: Et er den store konstitutionelle Grundregel, at Ministrene ere ansvarlige, at Ministrene have den Ret og den Pligt, som følger med Ansvarligheden, et andet er den nærmere Regel om Kontrafsignaturen for den eller de enkelte Forholdsregler. Ministrene ere jo ingenlunde blot ansvarlige for den Beslutning, de have underskrevet; maaske er det Ministrenes største Ansvar, at de Intet have gjort. Det er altsaa ikke noget Overfødig, naar man har opstillet den Hovedregel, at Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Førelse i det Hele, har stillet den ved Siden af Kongens Ansvarsfrihed, og dernæst har givet nærmere Regler om Kontrafsignaturens bestemte Betydning. Det har altsaa været ligefrem forudsat, at Ministrene ere ansvarlige for Forsømmeligheder. Denne Regel finder jeg anerkjendt i en af de sidste Rigsretsdomme, nemlig den Rigsretsdom, der er affaet den 13de Juni 1877, thi deri siger Rigsretten, at den ikke finder, at den forhenværende Minister Krieger har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse med Hensyn til Salget af Frederiks Kirkeplads, og ikke heller har skadet Statskassen derved, og da Rigsretten saaledes ikke har kunnet opdage nogen Forsømmelighed, friskender den Ministeren. Jeg kan ikke forstaa denne Motivering anderledes, end at Rigsretten havde villet dømme denne Minister, hvis den havde anset ham for skyldig i Forsømmelighed. — Jeg har nu i 1ste Kapitel af Lovforslaget omhandlet, hvem Ansvaret paahviler, og det vil da findes, at deri er fremsat Ansvarlighed for Ministrene baade for kongelige Underskrifter og for ministerielle Underskrifter; endvidere at det er gjort gældende, at Ministeriet i sin Helhed er ansvarlig for den Underskrift, der ikke kan paavises at vedkomme alene en enkelt Minister. I den Henseende tillader jeg mig at henvise til § 6, hvor det er fremsat, hvorledes en Minister skal undgaa Medansvarlighed for Beslutninger, naar han ikke selv har underskrevet dem. Fremdeles kommer den samme Regel til Anvendelse i § 21, hvor der handles om Overstridelse af Finantsloven, om Forbrug af Statsmidler uden Hjemmel i Finantsloven eller Tillægsbevillingsloven. Der er det sagt, at hele Ministeriet maa anses for at være ansvarligt for disse saaledes forbrugte Midler, naar det ikke kan findes, hvem der ellers har afholdt Udgifterne eller forbrugt Pengene.